

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه تحقیقات گیاه پزشکی کشور

کشف و ثبت آرایه‌های جدید حشرات در مؤسسه تحقیقات گیاه پزشکی کشور

تدوین:
شهاب منظری

با همکاری:
ابراهیم ابراهیمی، مهرداد پرچمی عراقی، ابوالفضل حاجی اسمعیلیان، سایه سری،
هلن عالی‌پناه، علی عامری سیاهویی، ابراهیم گیلایان، فریبا مظفریان،
محسن مفیدی نیستانک، معصومه مقدم و هیوا ناصرزاده



سرشناسه:	منظری، شهاب، ۱۳۴۴-
عنوان و نام پدیدآور:	کشف و ثبت آرایه‌های جدید حشرات در مؤسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور/تدوین شهاب منظری، با همکاری ابراهیم ابراهیمی ... [و دیگران].
مشخصات نشر:	تهران: موسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری:	۹۴ ص.
شابک:	978-600-5916-41-6
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا
یادداشت:	با همکاری ابراهیم ابراهیمی، مهرداد پرچمی‌عراقی، ابوالفضل حاجی‌اسمعیلیان، سایه سری، هلن عالی‌پناه، علی عامری‌سیاهویی، ابراهیم گیل‌اسیان، فریبا مظفریان، محسن مفیدی‌نیستانک، معصومه مقدم و هیوا ناصرزاده.
موضوع:	حشره‌ها -- ایران -- بوم‌شناسی
موضوع:	Insects -- Ecology -- Iran
موضوع:	حشره‌ها -- ایران -- جمع‌آوری و نگهداری
موضوع:	Insects -- Collection and preservation -- Iran
شناسه افزوده:	ابراهیمی، ابراهیم، ۱۳۴۱-
شناسه افزوده:	موسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور
شناسه افزوده:	Iranian Research Institute of Plant Protection
رده‌بندی کنگره:	QL۴۸۳
رده‌بندی دیویی:	۵۹۵/۷۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی:	۸۴۳۰۷۹۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی:	فیا

عنوان: کشف و ثبت آرایه‌های جدید حشرات در مؤسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور

مولف: شهاب منظری

با همکاری: ابراهیم ابراهیمی، مهرداد پرچمی‌عراقی، ابوالفضل حاجی‌اسمعیلیان، سایه سری، هلن عالی‌پناه، علی عامری سیاهویی، ابراهیم گیل‌اسیان، فریبا مظفریان، محسن مفیدی‌نیستانک، معصومه مقدم، هیوا ناصرزاده

ویراستار: شهاب منظری

صفحه‌آرا: شهاب منظری

www.iripp.ir

ناشر: موسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور

قطع: وزیری

چاپ اول: ۱۴۰۰

شمارگان:

حق چاپ © محفوظ است.

مسئولیت صحت مطالب با نگارنده است.

این کتاب با شماره ثبت ۴۴-۴۰۰ مورخ ۱۴۰۰/۷/۱۹ در مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشور ثبت شد.

نشانی: تهران، بزرگراه شهید چمران، خیابان یمن، پلاک ۱ و ۲، موسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور، کد پستی ۱۹۳۹۵،

صندوق پستی ۱۴۵۴

فهرست مطالب

۴..... [موزه حشرات هایک میرزایانس مؤسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور](#)

۴..... [تاریخچه](#)

Error! Bookmark not defined. [مجموعه‌های موزه حشرات هایک میرزایانس](#)

Error! Bookmark not defined. [اعتبار موزه حشرات هایک میرزایانس](#)

Error! Bookmark not defined. [موقعیت مکانی موزه حشرات هایک میرزایانس](#)

Error! Bookmark not defined. [فهرست حشرات](#)

Error! Bookmark not defined. [آرایه‌های \(جنس، گونه و زیرگونه\) جدید حشرات](#)

Error! Bookmark not defined. [۱- جنس‌های جدید برای دنیا](#)

Error! Bookmark not defined. [۲- گونه‌های جدید برای دنیا](#)

Error! Bookmark not defined. [۳- زیرگونه‌های جدید برای دنیا](#)

Error! Bookmark not defined. [تصاویر تعدادی از گونه‌های جدید](#)

Error! [آرایه‌های حشرات که به افتخار اعضای مؤسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور نام‌گذاری شده‌اند](#)

Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined. [گزارش‌های جدید حشرات برای ایران](#)

Error! Bookmark not [منابع برگزیده مربوط به توصیف گونه جدید حشرات برای دنیای علم](#)

defined.

موزه حشرات هایک میرزایانس مؤسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور

تاریخچه

طبق مدارک موجود، کار جمع‌آوری و شناسایی حشرات ایران از اواسط قرن هیجدهم و اوایل قرن نوزدهم میلادی به‌همت حشره‌شناسان روسیه تزاری و بعضاً سایر کشورهای اروپایی آغاز شد. نمونه‌هایی که این حشره‌شناسان جمع‌آوری و شناسایی کرده‌اند، در بعضی موزه‌های خارجی، به‌ویژه سن‌پترزبورگ (لنینگراد سابق) روسیه، پاریس و لندن وجود دارند. افرادی چون P. S. Pallas طی سال‌های ۱۷۷۴-۱۷۶۸، S. G. Gmelin در سال‌های ۱۷۷۰ و ۱۷۷۴، C. Niebuhr در سال ۱۷۷۲ و G. A. Olivier در سال ۱۷۹۶، تعدادی حشره از منطقه گرگان و خزر جمع‌آوری کرده‌اند. در آن زمان علم حشره‌شناسی نظیر بسیاری از علوم جدید در ایران ناشناخته بود و تا حدود ۱/۵ قرن پس از آن نیز مهجور ماند.

پایه‌های نخستین علم حشره‌شناسی و مطالعات رده‌بندی حشرات در ایران از اوایل قرن چهاردهم هجری خورشیدی و به همت شادروان جلال افشار گذاشته شد و به‌تدریج با تلاش متخصصین و علاقمندان توسعه و گسترش یافت. در سال ۱۲۹۸ هجری خورشیدی، شادروان جلال افشار، پس از پایان تحصیلات عالی در روسیه به ایران بازگشت و تدریس و تحقیق در زمینه حشره‌شناسی و جانورشناسی را آغاز کرد. ایشان در سال ۱۳۰۲ واحد کوچکی به نام «اداره تشخیص محلی آفات و مبارزه با آنها» را بنیان گذاشت که این اقدام او به‌واقع آغاز رسمی تحقیقات و کار اجرایی شناسایی، جمع‌آوری و مجموعه‌سازی از حشرات ایران توسط خود ایرانیان به‌شمار می‌رود. این تاریخ را می‌توان سالروز تولد موزه حشرات در مؤسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور برشمرد. وی در سال ۱۳۲۲ در وزارت کشاورزی آن‌زمان، «آزمایشگاه حشره‌شناسی و دفع آفات» را در دو اتاق کوچک تأسیس کرد. در سال ۱۳۲۴ چند حشره‌شناس و گیاه‌پزشک روسی، از جمله الکساندرف، کیریوخین و چوآخین، و نیز چند جوان دانش‌آموخته دانشکده کشاورزی کرج از شاگردان افشار، از جمله شادروان مهندس هایک میرزایانس، به این آزمایشگاه پیوستند. مهندس میرزایانس در شهر قزوین به دنیا آمد و تحصیلات خود را تا دیپلم در آنجا به اتمام رساند. وی در سال ۱۳۲۴ خورشیدی از «دانشکده کشاورزی کرج» وابسته به وزارت کشاورزی که هنوز به دانشگاه تهران ملحق نشده بود، فارغ‌التحصیل شد. ایشان علاوه بر تحقیقات معمول در آزمایشگاه و اشتغال به عملیات مبارزه با ملخ‌ها و سن‌گندم، جمع‌آوری و شناسایی حشرات ایران را به‌کمک و تشویق حشره‌شناسان روسی آغاز کرد. این اقدام، اولین سنگ بنا و نخستین گام تشکیل موزه حشرات عظیم امروزی وزارت جهاد کشاورزی، یعنی «موزه حشرات هایک میرزایانس» بود. سال‌ها بعد در سال ۱۳۴۲ هجری خورشیدی، نمونه‌های موجود در «آزمایشگاه حشره‌شناسی و دفع آفات» به محل فعلی مؤسسه تحقیقات گیاهپزشکی کشور که آن زمان «انستیتو بررسی آفات و بیماری‌های گیاهی» نام داشت، انتقال یافت و چندی بعد در بخشی مستقل به‌نام «بخش تحقیقات رده‌بندی حشرات» تمرکز داده شد. سال ۱۳۴۷ را می‌توان نقطه

عطفی در زمینه بررسی فونستیک حشرات ایران نام‌گذاری نمود. در این سال با تصویب طرح ملی و مستمر «جمع‌آوری، بررسی و شناسایی فون حشرات ایران»، تحقیقات فونستیک به‌صورت منظم درآمد که یکی از مهم‌ترین دستاوردهای طرح مذکور غنی‌سازی مجموعه حشرات بخش تحقیقات رده‌بندی حشرات بود. در بهار سال ۱۳۷۸ و پس از درگذشت شادروان مهندس هایک میرزایانس، به پیشنهاد وزیر کشاورزی وقت، دکتر عیسی کلانتری، این مجموعه عظیم حشرات به افتخار بنیان‌گذار آن، «موزه حشرات هایک میرزایانس» نامیده شد. شادروان میرزایانس قریب به بیست سال پس از بازنشستگی و تا آخرین روز زندگی در این موزه خدمت نمود. وی در بامداد روز جمعه، سیزدهم فروردین ۱۳۷۸ خورشیدی، در هفتاد و نه سالگی چشم از جهان فرو بست.